

Planika

GLASILO SLOVENSKEGA KULTURNEGA DRUŠTVA TRIGLAV SPLIT
SPLIT, DECEMBER 2024, LETO XXXII. ŠT. 225 IN 226

PLANIKA

Glasilo slovenskega
kulturnega društva Triglav Split

GLASILO FINANCIRA

- Savjet za nacionalne manjine vlade Republike Hrvatske
- Urad vlade Republike Slovenije za Slovence v zamejstvu in po svetu

zanj Mag. Cveto Šušmelj

NASLOVNICA

Arhiv SKD Triglav Split

UREDNIKA

Ana Matusinović

UREDNIŠKI ODBOR

Cveto Šušmelj
Nadežda Eterović
Natka Krnić
Dada Šantić

LEKTORICI IN PREVAJALKI

Ana Šušmelj
Ana Matusinović

PRIPRAVA IN TISK

Marin Krpetić
Impressum, Split

NATISKANO

300 izvodov

**Slovensko kulturno društvo
TRIGLAV SPLIT**

Šibenska 3, 21000 Split, Hrvaška
Tel.: 021 343 137, Fax: 021 321 434
Uradni mobitel: 091 150 44 98

RAZPORED AKTIVNOSTI

Pon.: 19⁰⁰-21⁰⁰ Pevske vaje
Tor.: 18⁰⁰-21³⁰ Dopolnilni pouk
Sre.: 17³⁰-18³⁰ Klekljanje čipke
Čet.: 17⁰⁰-20⁰⁰ Keramična delavnica
19⁰⁰-21⁰⁰ Pevske vaje
Pet.: 18⁰⁰-20⁰⁰ Dramsko lit. urice
Sob.: 10³⁰-12¹⁵ Dopolnilni pouk in
otroške delavnice
16⁰⁰-20⁰⁰ Keramična delavnica

Uradne ure tajnice:

Vsak dan razen sobote, nedelje
in praznikov od 8⁰⁰-12⁰⁰ ure

Društveni prostori so odprti
vsak dan razen sobote, nedelje
in praznikov od 8⁰⁰-12⁰⁰ ure

VSEBINA

Uvodna beseda	3
In Memoriam	3
Prešernov dan	10
Keramična delavnica	11
Velikonočne čestitke	12
Vrtnica upanja	12
Križ za D-Day	13
Slovenske ladje	13
Spomladi v Ajdovščino in na revijo Primorska poje	14
Dom je tam, kjer je pesem	15
Pod jasnim soncem rdeča roža ..	15
Na urgenco namesto na oder	16
Zamejskih zbori in zbori Slovencev iz drugih držav	17
Ta šmentana ljubezen	18
Izlet na slapove Kravice in Koćuše	19
Banksy v Ljubljani	20
42 .festival idrijske čipke	21
13.festival čipke Pag	22
62. čipkarski dnevi v Železnikih ..	22
28. festival čipke Lepoglava	24
Vseslovensko srečanje	26
Opazovalnica	28
Izredna skupščina Zveze	29
Za smeh	30
Križanka	31
Kaj pa kekci?	32

VELEPOSLANIŠTVO REPUBLIKE SLOVENIJE NA HRVAŠKEM

Alagovićeva 30, 10000 Zagreb, Hrvaška, Tel: (+)3851 6311 000, Fax (+)3851 61 77 236

Elektronska pošta: vzg@gov.si

Spletni naslov: <http://zagreb.veleposlanistvo.si>

Uradne ure so od ponedeljka do petka od 8.00 do 16.30.

Konzularni oddelek Veleposlaništva:

Tel: (+)3851 6311 014, Fax (+)3851 468 0387

Uradne ure so ob ponedeljkih, sredah in petkih od 9.00 do 12.00.

GENERALNI KONZULAT REPUBLIKE SLOVENIJE v Splitu

Istarska 9, 21000 Split, Hrvaška, Tel./Fax: (+)385 21 389 224

Elektronska pošta: generalni.konzulat.rep.slovenije@st.t-com.hr

g. Branko Roglič, častni generalni konzul

Uradne ure konzulata so od ponedeljka do petka od 9.00 do 13.00.

UVODNA BESEDA

Leto dni je naokoli, odkar je izšla naša Planika. Uvodnik je desetletja redno pisala Vera, naša ljuba Vera. Pred letom dni je zbolela, pričakovali in upali smo, da bo okrevala, da bo zopet z zamudo privihrala v društvo, ker je sproti imela še cel kup opravkov. Vedno je hitela, redno malce zamujala, pa kljub temu nikoli ni ničesar pozabila ali ne opravila. Potem pa se je naenkrat začutilo, da nimamo več na koga preložiti naloge, na koga se zanesti, da bo stvar res dobro opravljena. Nikakor se nismo mogli sprijazniti s tem, da našega spiritus movens ni več med nami. Mislili smo: »Ko pride pomlad, bo zopet vse v redu.« Pa ni bilo. Najprej nas je zapustil Katičin Ogi, edini moški član klekljarske sekcije, ki je skrbel za njihove okvirje, stojala, mizice in še marsikaj. Mesec dni pozneje je umrla Vera; v začetku jeseni se je Vukica pridružila svojemu Ivanu, potem pa je odšla še Marinka. Odhajamo, staramo se, čedalje manj nas je, čedalje manj jih je, ki jim je mar. Pa kljub vsemu vztrajamo, saj so tudi tisti, ki so odšli, vztrajali do konca.

Ta številka Planike je zamišljena predvsem kot spomin na Vero, ki smo jo vsi imeli neskončno radi in ki je imela rada vse nas, na Vero, ki je bila čista pozitivna, neskončni optimizem,

Vero, ki ji je bila ljuba tako slovenska beseda kot *lipa rič dalmatinska*, ki je srčno plesala na Avsenikov valček kakor tudi *na pismu klape ispod volta*, ki ji je bil ljub encijan plav sredi višav kakor tudi *modri val na morskem žalu*.

Potrudili smo se, spomniti se preteklih dogajanj, kar jih je bilo v tem letu dni. Dogajalo se je veliko tega, le da ni bilo Vere, ki bi vse to vestno zabeležila. O nekaterih dogodkih, ki so bili sproti, nenačrtovani, spontani – ste izvedeli na face-u, za nekatera dogajanja smo pošiljali obvestila in vabila, marsikaj smo si povedali po telefonu.

Planika, ki je pred vami, se zagotovo ne more meriti z Verinimi, ampak vam lahko rečem, da smo se zelo potrudili, da naredimo najboljšo po svojih močeh. Ne bodite preveč kritični, raje s svojim delom prispevajte k temu, da bo naslednja boljša. Želimo vam prijetno branje in obujanje spominov na preteklo leto.

Za prihajajoče leto vam vsem skupaj želimo predvsem zdravja. Naj sosedom cvetijo rože pa bomo tudi mi imeli lepši pogled.

Ana Matusinović

Marija Pelicarić

Augustin Kaštelan

Vera Hrga

Vukica Kosmos

IN MEMORIAM

Vera Hrga, roj. Cerkovnik (1952–2024)

22. maja pa nas je v Splitu zapustila Vera Hrga, roj. Cerkovnik, doma iz Šoštanja, s končano mariborsko pedagoško akademijo, soustanoviteljica Slovenskega kulturnega društva (SKD) Triglav v Splitu leta 1992 in vsestransko dejavna vsa ta leta.

Z odlično organizacijo odmevnih kulturnih prireditev in udeležbo vrhunskih slovenskih ustvarjalcev je bila najzaslužnejša za uveljavitev in prepoznavnost slovenske kulture in jezika v Splitu in širše, pa tudi na Hrvaškem. Posebej ostaja zapisana kot izjemno predana in tudi zelo priljubljena učiteljica slovenščine, po osamosvojitvi prva na Hrvaškem in aktivna vsa leta od leta 1992 v Splitu, pa tudi v Dubrovniku in Šibeniku, kjer je številnim generacijam mladih na najlepši način približala slovenski jezik in kulturo, svoje bogate pedagoške izkušnje pa nesebično prenašala mlajšim učiteljicam. Pisala, urejala in nasploh vsestransko je skrbel za izhajanje glasila Planika, ki od ustanovitve spremlja dejavnost SKD Triglav, dragoceni pa so tudi njeni prevodi poezije, izdane tudi v založbi društva.

Vera Hrga je bila vsa leta tudi ena osrednjih članic v vodstvu društva Triglav in slovenski manjšinski samoupravi, svetih na mestni in županijski ravni ter od leta 2023 (po izgubi pravice do svetov) namestnica predstavnika na slednji. Dejavno je bila vključena tudi v vodstvo ZSDH.

24. maja je bila Vera Hrga pokopana na splitskem pokopališču Lovrinac. Sotočja, 27. maja 2024, www.rtvsllo.si

Veri - Cveto

Draga Vera,

prijatelje in znance v Slovenskem kulturnem društvu »Triglav« Split je zelo prizadela novica o tvoji smrti, čeprav smo vedeli, da si bolna. Spominjamo se te kot zavedne Slovenke, ki je nadvse ljubila svojo rojstno deželo Slovenijo. Zato si se takoj pri ustanovitvi leta 1992 vključila v društvo in bila aktivna prav do konca.

Vera, poslavljam se od tebe kot predsednik slovenskega kulturnega društva „Triglav“ Split in osebno kot tvoj prijatelj.

Več kot 32 let smo se družili, peli, skupaj potovali, se veselili in postali ena družina. Ti si, Vera, bila del te družine, drug drugim smo zelo veliko pomenili. Neprecenljiv je bil tvoj prispevek na področju kulturnega delovanja društva, ohranjanju slovenskega jezika in kulture. Nešteto generacij otrok si učila slovenščino. Pomnimo te kot urednico našega glasila „Planika“, urejala si jo več kot 20 let, govorila si, da je to tvoj otrok. Bila si izjemen načrtovalec kulturnih projektov in perfekcionista v njihovi izvedbi.

Pomnili te bomo kot animatorja za kulturo. Aktivna si bila kot članica in predsednica Izvršnega odbora in Svetov slovenske narodne manjšine Mesta Splita in Splitsko-dalmatinske županije.

Tvoja kritična beseda in ocena je bila bridka, a vselej dobronamerna in dobrodošla. Bila je pobuda za nadaljnje boljše delo s ciljem prispevanja h krepitvi in doseganju ugleda slovenske skupnosti na teh prostorih. Še dosti tega bi lahko naštevali, kaj smo lepega preživeli s teboj, vse to bo ostalo v našem spominu na tebe.

Izražamo iskreno sožalje soprogu Neni, hčerki Katiji in sinu Ivanu, ter ostalim družinskim članom.

Vera, danes se mi člani društva poslavljamo od tebe s slovensko besedo, ki si jo tako ljubila, žalostni smo, vendar ponosni, da smo te poznali in da smo te imeli. Počivaj v miru.

Cveto Šušmelj

Kako sam postao Slovenac (nezaboravnoj učiteljici Veri, s ljubavlju)

S ljepotama Slovenije susreo sam se prvi put još u djetinjstvu, na obiteljskim putovanjima kad me je očarao bajkoviti Predjamski dvorac sa svojom pričom iz nekih davnih vremena, snijegom pokriveni vrh Vogla s kojeg sam preko Bohinjskog jezera gledao mistični Triglav, zelena Logarska Dolina iza čijih sam planinskih vrhova zamišljao tuđu i nepoznatu Austriju, gusta šuma Pokljuke gdje sam očekivao da će iza visokih stabala iskočiti nekakva zvijer, tirkizna Soča uz čiju mi ljepotu nikako nisu išle one strahote Soške fronte, ali najviše od svega prva vožnja uspinjačom, prvo sanjkanje, slatke blejske kremne rezine i ogromni trojanski krofi koju su bili puno veći od meni poznatih splitskih krafni, kao što su i slovenske gobe ubrane na onoj Pokljuki uvijek bile nekako veće i ljepše nego hrvatske gljive.

Bila je tu još i jedna mala vrckava susjeda, slovenčica Vesna čarobnog osmjeha za koju u početku nisam bio siguran zove li se baš Vesna ili možda ipak Visna, jer tada nisam znao da postoje dva glasa E, ozko in široko... ali to je već neka druga priča.

Svoje dječje impresije zelenom Slovenijom produbio sam nekoliko godina kasnije, kad sam kao tabornik i sad već najstnik svijet već gledao nekim drugim, malo ozbiljnijim očima. Primjećivao ne samo da je svjež, zelena priroda drukčija od one meni poznate sparne i suhe Dalmacije, već i da su tamo i ljudi drukčiji. U početku možda malo suzdržani, ali nakon toga topli i srdačni... bar na podeželju, ali tabornici ionako ne taboruju u gradovima. Bez obzi-

ra na polku, frajtonarcu i cviček uvijek ozbiljni taman koliko treba i da neće radi žmula bevande, briškule i balota zaboraviti delo koji su krenuli obaviti. Još i danas pamtim rijeku Dretu koja mi je jednoga ljeta glumila Bačvice iako se u njoj nije moglo igrati picigin, pamtim malo mjesto Lačja Vas gdje fantje v gostilni nisu propustili priliku da nas, male Dalmatince iz dalekog Splita počaste Fructalovim sokom, a lokalni gasilci da nas svojim TAM-on s rotacijskim svjetlom vrata u naš tabor kad god smo nosili malo više stvari.

A onda je prošlo puno godina i moj sin, srednjoškolac, pokazao je neki interes da bi možda studirao u Sloveniji. Otišao sam u društvo „Triglav“ raspitati se za učenje slovenskog jezika i tamo su me, iako nisam Slovenac i sa Slovenijom nemam nikakve veze, sa širokim osmijehom dočekali naša Vera, Jelka i Boštjan. I tako je počela moja prava, zrela ljubav prema Sloveniji.

Moj sin nije otišao studirati u Sloveniju i učenje slovenskog jezika prekinuo je nakon godinu dana, a ja koji sam taj jezik učio samo da bih njemu pravio društvo, ostao sam. Osvojili su me ljudi i ozračje u društvu, moje drage sošolke s pouka, a iznad sve-

ga naša Vera koja je bila dobri duh ne samo pouka nego i društva u svakom mogućem smislu. U početku mi se nije baš svaki put dolazilo na satove pouka, nisam niti imao neku veliku volju učiti slovenski jezik koji mi u mojim 40-tim godinama zapravo ni za što nije ni trebao... ali naša učiteljica Vera nas je s toliko volje i ljubavi ne samo učila jezik, nego nam iz tjedna u tjedan približavala Sloveniju, krajeve, ljude, običaje, kulturu... toliko da me je bilo sramota ne slušati je i ne naučiti ono što ona s tolikim oduševljenjem želi prenijeti na nas, svoje učenice.

I tako sam učio slovenski jezik, čitao o Sloveniji, putovao u Sloveniju, doma počeo gledati slovenski TV program, a moj interes je s vremenom, kako to u životu obično bude, prerastao u simpatiju, a simpatija u ljubav. A ja sam polako, neopazice postao Slovenac i ostao u „Triglavu“ sad već punih 20 godina.

Ako je netko za to zaslužan, onda je to naša neponovljiva učiteljica Vera. I tek sad kad je više nema i kad je iza nje ostala velika praznina, shvatili smo koliko je ogroman bio prostor koji je ona ispunjavala svojom energijom, vedrinom, pozitivnim stavom i šarmom. Kao kad veliki brod isplovi iz luke i čovjek tek tada, kad vidi koliko malih brodića može stati na njegovo mjesto, shvati koliko je taj brod uistinu bio velik.

Hvala ti za sve draga Vera, fališ nam. Ja sam svoj krug simbolički zatvorio vijencem koji smo ona mala Vesna s početka priče i ja položili na tvoj grob, a naš dopolnilni pouk slovenskoga jezika, čak i ako ga opet bude, bez tebe nikad više neće biti isti.

Dragan Lilić

Pismo Barbare Tartaglia Rocca

Dragi Svi, dragi članovi Slovenskog kulturnog društva Triglav,

nažalost sam tek danas doznala strašno tužnu vijest da je otišla meni iznimno draga Vera Hrga. Vijest me puno pogodila. Iako nismo bile ni u rodu, ni u svakodnevnom kontaktu, kontakti koje smo imale bili su tako topli i srdačni da sada osjećam duboku tugu i moram s vama podijeliti nekoliko riječi o dragoj Veri.

Ne poznam nikoga iz njene obitelji, ali bila bih vam zahvalna kada biste im prenijeli moju duboku sućut. Vera je bila krasna osoba s kojom sam ponekad razmjenjivala iskustva i mišljenja o pročitanoj slovenskoj književnosti. Štoviše, rekla bih da mi je upravo Vera otvorila vrata u suvremenu slovensku književnost. Nikada neću zaboraviti iskreni entuzijazam i predanost koju je uložila u organizaciju predstavljanja mog projekta Čitanjem oko svijeta u prostorijama vašeg Društva. Duboku u mene urezana je i njena ljubav i poštovanje koje je gajila prema mojoj Mami kao i prekrasne riječi koje je *in memoriam* o njoj objavila u Planiki.

Kaj meni pomeni tista beseda – pouk?

Na kar prvo pomislim, je VERA HRGA, drugo pa potreba in možnost da ohranim ostanke slovenščine, mojega drugoga jezika iz čudovitih štirih let in pol zgodnjega otroštva v Ljubljani, pred hišo z otroci. Otroci enostavno spregovorijo v jeziku okolja, v katerem bivajo.

Leta od 1992 do 2024, ki sem jih preživela z Vero, našo učiteljico in prijateljico, veselo, vedro, duhovito, polno ljubezni za svojo Slovenijo, pa tudi za njeno drugo domovino, Hrvaško, so zelo pomembna za našo jezikovno skupino. Prizadevno nas je učila jezik tako, da je ves čas govorila slovensko, brala o pomembnih Slovencih, navadah in običajih nekoč in danes, imela rada poezijo, gledališče, film in književnost. Česarkoli se je lotila, vse je delala od srca in odgovorno, za družino, prijatelje, učence, za vsa dogajanja v SKD Triglav, za časopis Planika in še veliko tega.

Spominjamo se je kot osebe, ki združuje ljudi, ki ni bila skopuška z energijo, s katero se je lotevala vsega.

HVALA, VERA!
Dada Šantić

Iskreno potresena odlaskom drage Vere, ponovila bih riječi koje stoje u jednoj osmrtnici:

Ni res, da je odšla – nikoli ne bo.

Primite još jednom svi, a naročito članovi obitelji drage i divne Vere moje iskreno saučešće iz dubine srca.

S puno poštovanja svih vas se sjećam

Zagreb, 26. lipnja 2024.

Barbara Tartaglia Rocca

Še ne morem verjeti, da je ni

Koliko ljudi svak med nami sreća v svojem življenju, nekatere samo mimogrede, nekateri ostanejo. Teško je predvideti, koliko nam bo nekdo pomenil. Teško, razen za Vero. Že pri prvem telefonskem pogovoru, še preden sva se spoznali, sem se čutila povezana z njo. S časom je ta povezanost čedalje bolj rastla. Med nama je 40 let razlike, pa kljub temu naju je povezovalo toliko podobnosti in življenskih situacij. V svojem življenju nisem spoznala nikogar, ki bi bil tako aktiven kot Vera. Njeno strast in ljubezen do vsega, kar je počela, je lahko občutil vsakdo, saj je to z lahkoto prenašala naprej. Njena energija je bila kot njen objem. Močna, topla, iskrena. Še ne morem verjeti, da je ni. Ne želim napisati, da je ni ali da je odšla, saj še čutim njeno navzočnost. Vsakič ko grem mimo njene hiše, vsakič ko slučajno zagledam slovenske knjige na svoji polici, vsakič ko vidim zanimivo predstavo na repertoarju – pomislim nanjo. Manjka mi in manjkala mi bo, vendar sem hvaležna in srečna, da je bila v mojem življenju.

»They lived and laughed and loved and left.«

James Joyce

Sara Sladić

Veri od Ane Božulić

Nimam navade delati naloge »v zadnji čas«, a pisanje o tebi, ljuba moja Vera, zri v meni in sedaj je čas, da pride na papir. Ne sprejemam, da te ni. Ne najdem besed... Sedaj greva na nešteto spominov, ki jih imam na najina skupna leta!

Prvič v Varošu, leta 1996, ko sem pri tebi začela hoditi po poti: »nauči slovenski«. Tvoja podpora in ljubezen do materinskega jezika je bila enaka tudi leta poznaje, ko sem se po 13 letih Slovenije vrnila v Split in se usedla v šolske klopi ob torkih zvečer. Nisem imela sramu, ker je slovenščina postala materinščina, skoraj da. Opo-gumila si me, da pišem, rišem in slikam. Najini skupni kulturni večeri ob kozarčku... Neprecenljivo. Vse, kar si delala za SKD Triglav, je bilo z dušo in zelo entuzija-stično. Občudovala sem tvoj pogum in verjetno ti to nisem nikoli omenila! Tvoje pedagoške, organizacijske, kulinarčne spretnosti me bom nikoli pozabila! Pomaga-la si vsem! Meni osebno veliko in na način, ki mi je bil potreben! Ne da se to razložiti, a sem srečna, da sem to izkusila. Hvala ti za vse! Vse besede, tolažbo, znanje, skupna potovanja, prijateljstvo in ljubezen!

Upam na snidenje enkrat, neklje... Do tedaj si v moji slovenščini, z mano v gledališču, vedno v mojem srčku!

Ana Božulić

Spomin

Vera je bila.....Vera, topla, ljudska duša.

Intenzivno sva se družili tistega leta 2021, ko se je poglobila v objavo knjige mojih pesmi, ki sem jih od nekdaj pisala, ona pa jih je poslušala in govorila, da je to ravno tisto, kar tudi ona čuti. Vložila je toliko truda in volje, jaz pa sem samo rekla: »Da, Vera, točno tako« in seveda je knjiga zagledala luč sveta. To je bil njen uredniški prvorojenček. Toliko tega bi bila lahko še naredila, toliko želja, odprtih poti.

Moja Vera, verjetno se sprehajaš nekje po prostranstvih, odprta za vse, vse vsrkujoč vase in sproti pošiljajoč sporočilo: »Anči moja, tako me objameš s svojo poezijo. Prav tako je življenje« [21.7.2021].

In potem si zopet tu v spominih na desetletja pri »pouku« [torkovke], na potovanjih, na večerjeh polnih sme-ha, na številnih dogajanjih v tvoji izvedbi, in da, nikoli ni bilo dovolj časa za osebo s tako širokimi pogledi, vedno je manjkala še kakšna ura, vsaj kakšna minuta v dnevu. Pa zopet tisto: »Čudovito, draga Anči, ko molčim, odprem dušo in srce, povem več o svoji ranjenosti, žalosti, razočaranju. Objem!!! [Pesem »Ko molčim« - 17.03.2022] ali

Joj Anči, super, prečudovito, Kiss [24.08.2022]

Hvala ti, prijateljica in učiteljica. Kiss

Tvoja Anči

V spomin na našo Vero,
prijateljico in predvsem človeka
velikega srca in široke duše,
ki je ljubila morje...

More

Lipo li je stat uz more,
Milovat ga pogledom,
Mirisat dodirom,
Osluškivat osmjehom,
Rukovat se dlanom,
Ogrnit se ljepotom slanom,
Posut bisernom prašinom,
Stopit se sa tišinom.

Vera Raguč

Memento Mori

Dolgost življenja našega je kratka.
Kaj znancov je zasula že lopata!
Odprte noč in dan so groba vrata;
al dneva ne pove nobena pratka.

Pred smrtjo ne obvarje koža gladka,
od nje nas ne odkupjo kupi zláta,
ne odpodí od nas življenja tata
veselja hrup, ne pevcov pesem sladka.

Naj zmisli, kdor slepoto ljubi svéta,
in od veselja do veselja leta,
de smrtna žetev vsak dan bolj dozóri.

Znabiti, de kdor zděj vesel prepeva,
v mrtvaškem prti nam pred koncam dneva
molčé trobental bo: »Memento móri!«

France Prešeren

Veri v slovo

Hodam poput robota
Ali bez štropota.
Zadnji jecaj trube
I povorka kreće.
Samo još zvono tuče
Posljednji izlazak iz kuće.
Ljudi znani i neznani
S nevjericom u očima
Ispraćaju prijatelja.
Samo još molitva,
Još jedna pjesma
Osjećajna, sjetna
I forma je zadovoljena.
Sve drugo ostaje u srcima
I sjećanjima.
Cijeli jedan život
Roman neispisan.
Toliko gladnih želja,
Neispunjenih ostvarenja,
Ljubavi i zagrljaja,
Čak i osobama
Kojima ljubav nema značenja.
Sve je samo zemlja
Teška, natovarena
Iz koje povratka nema.
Ostaje samo sjena
Zauvijek isprepletena
Bezbrojnim uspomenu.

Ana Šušmelj,
05/2024

Pablo Neruda - Oda poletju

Gorijo
sejana polja,
škripa
pšenica,
modre
žuželke
iščejo
senco,
se dotikajo
svežine,
potopijo
glavo
v diamantu.
Vzhaja
zvezda
sveža
proti nebu
temnemu,
prasketa
ne da bi gorela
noč
poletna.

Prevod: Vilma Cotič
Prispeval Robert Jarh

Cvijetić na Proplanku (Za Veru)

Dragi naš cvijetu
Napustila si nas na ovom svijetu
Pamtimo tvoje društvo i toplinu
Sjećanja na te odvedu me u sanjivu
dolinu
Tvoja nesebična djela
Sve ideje koje si s ljubavlju sprovela
Voljela bih te opet sresti
S tobom za stol zasjesti
Pričati naše mudrosti
Smijati se našoj ludosti
No morati ću pričekati
A tada ćeš me dočekati
Sa otvorenim krilima
Kakva si oduvijek i bila
Iza sebe si ostavila zatišje
Padalo je suho lišće
No tvoj lik će živjeti uvijek
Ostavila si utisak za čitavi vijek
Nedostaješ

Valentina Raguž

PREŠERNOV DAN

Slovenski kulturni praznik 8. februar, dan smrti največjega slovenskega pesnika dr. Franceta Prešerna smo obeležili v dvorani Hrvaškega doma prav na sam praznik. Najprej je predsednik Šušmelj vsem prisotnim, posebno pa Slovencem, čestital dan kulture in zaželel prijeten večer. Sledila je recitacija Prešernove pesmi *Nezakonska mati*. Potem pa se je začel celovečerni koncert glasbene skupine „Mimo ritma“. Glasbenika iz slovenskega kulturnega društva Bazovica Reka sta nastopila v gorenjskih narodnih nošnjah, kar je bilo sicer zelo lepo videti, vendar se nikakor ni ujemalo z melodijami zimzelenčkov, ki sta nam jih predstavila. Nastop je bil zelo uspešen, publika sicer maloštevilna a popolnoma zadovoljna, proti koncu je z njima veselo prepevala cela dvorana, še posebno, ko sta zadoneli pesmi „Dan ljubezni“ in „Slovenija, od kod lepote tvoje“.

Ana Matusinović

KERAMIČNA DELAVNICA

Tudi letos smo nadaljevali z delavnico keramike v novo urejenih prostorih društva z novim valjkom in prešo za glino. Dopolnjujemo orodja za delo, prav tako tudi ideje za izdelke.

Za začetek smo se ukvarjali z ročnim oblikovanjem gline s tehnikami: pinčing – tehnika ščipanja / oblikovanje iz polnega volumna, oblikovanje z glinenimi kačicami in oblikovanje z valjanimi ploščami. Po sušenju in krašenju ter z uporabo raznih pripomočkov in barvanjem so izdelki še bogatejši.

Izdelke in ideje razvijamo sproti; nekdo si zamisli, nekdo drug ve, kako se to naredi, nekdo pripravi nekaj za darilo, ob vsem pa je veliko smeha, še vedno pa tudi veliko poskusov in napak. Od letos pa s skupnimi idejami začnemo s skupinskimi deli in oplemnjevanjem prostora.

Zanimivo, sproščajoče in z veliko idej se zberemo vsako soboto od štirih do osmih popoldne in vsak drugi torek ob istem času.

Prisrčno vabljeni k izdelavi skodelice za prvo jutranjo kavo ali pa posodico za ključke.

Natalija Novak

Poreklo besede keramika

Za začetek pogledajmo v Google, kjer se, normalno, najprej pojavi Wikipedia – nakar skrajšam verzijo z linka hr.m.wikipedia.org.

Beseda keramika prihaja od starogrške besede **keramikos**, ki je označevala *glino* za lončene predmete, a **keramika tehna**, tudi iz grščine, pomeni *pečenje gline*. Zgodovinsko torej pomeni izdelavo posode, gradbenega materiala in drugih izdelkov iz gline izdelanih pri visoki temperaturi – to je keramika v tradicionalnem smislu.

Keramični izdelki se tradicionalno delijo na **grobo in fino keramiko**, ki zajema čisto uporabno umetnost modelirano v glini.

Me Grkinje in delo v skupini

Delamo v knjižnici, ob torkih od petih do osmih in ob sobotah od pol štirih do osmih zvečer, po dogovoru. Pripravimo mizo, prinesemo ves potreben material iz naše čedalje bolj obskrbljene in urejene sobice - glino, vodo, gobe, razno drobno orodje, barve in čopiče. Kreativni molk za mizo le tu in tam prekine kakšno vprašanje. Natalija nadzoruje in pripravlja izdelke za naslednji korak, pečenje na visokih temperaturah. Spomladi je **Natalija** pobelila stene sobice, nabavila police, razporedila ves material po vrstah, tako da mamozdaj **pravo delavnico**.

Nameravamo z obiski svoje izkušnje podeliti z drugimi delavnicami, kjer bi bila beseda o delu z materiali, izboljšavi tehnik obdelovanja gline. Na internetu in v časopisih odkrivamo neke lepe ideje, čista relaksacija, kreativnost, užitek in druženje. **Pridite** tudi brez predznanja, **mladi in mladi v duši**, odkrijte še en svoj talent.

Avtorice:

Dada, Tereza,
Natalija, Ana B.

VELIKONOČNE ČESTITKE

Že nekaj let se organizira mednarodna razmenjava velikonočnih čestitk, ki se ji vedno odzovem z velikim veseljem. Administratorka grupe izbira čipkarice in dežele za razmenjavo. Vsako leto so novi naslovi in nove čipkarice. Na ta način se krog čipkaric širi, spoznavamo nove prijateljice in nove vrste čipk.

Moja letošnja razmenjava sta bili dve čipkarici, po ena iz Anglije (Weymouth, Dorset) in Portorika.

Katica Kaštelan

#VRTNICA UPANJA

#VRTNICA UPANJA je projekt konceptualne umetnice Eve Petrič, Čipkarske šole Idrija in Zavoda za turizem Idrija, v sklopu katerega so povabili tudi našo čipkarško sekcijo, naj razstavimo svoje izdelke na 2. ljubiteljski razstavi na 42. festivalu idrijske čipke ter s temi istimi izdelki sodelujemo tudi na naslednjem 43. festivalu idrijske čipke.

Eva Petrič je o projektu VRTNICA UPANJA zapisala: *“Nedolgo tega, sredi težkih dni pandemije COVID-19, je iz idrijskih čipk in čipk z raznih koncev sveta, nastala edinstvena roža, znana kot Corona Rose, Korona vrtnica. Njeni trni so bili ostri, njeni cvetni listi pa so nosili težo negotovosti in strahu. Ko so ljudje krmarili skozi težave tistih časov, je Corona Rose – Korona vrtnica služila kot opomin na boje, s katerimi smo se soočali. Dnevi so minevali, človeštvo se je združilo v prizadevanju, da premagala pandemijo, energija, ki je obdajala Korona vrtnico pa se je začela spreminjati. Njeni trni so se zmehčali in nekoč zastrašujoči cvetni listi so začeli žareti z novo odkrito odpornostjo. Vrtnica je vpijala moč in pogum tistih, ki so vztrajali skozi izzive. Ob zaključku pandemije je začel nastajati novi hibrid korona vrtnice, Vrtnica upanja.”*

Akcija je zamišljena na način, da so čipkaricam in društvom, ki so se odzvali projektu, poslali zadane načrte v nekaj velikostih, so pa pustili na voljo izbiro sukanca, barve in tehnike izdelave. Dana je tudi možnost, da se čipkarice same odločijo, ali bodo svoje čipke pustile na

razpolago Evi Petrič, ki jih bo oblikovala v drugo postavbo, ki bo predstavljena na 43. festivalu idrijske čipke leta 2025. Te čipke bi postale del večjega projekta, ki simbolizira odpornost, solidarnost in upanje. Načrte je dizajnirala Maja Svetlik iz Čipkarske šole Idrija.

Vabilu smo se z veseljem odazvale kakor tudi vedno do sedaj in tako 8 naših vrtnic krasi postavljene inštalacije. Prispelo je 891 klekljanih vrtnic od 497 klekljaric iz 11 držav: Slovenije, Hrvaške, Italije, Češke, Nemčije, Poljske, Francije, Bolgarije, Španije, Anglije in Kostarike. Maša Štrobl, Alenka Toplak in Teodora Klavžar so vse te čipke postavile v čudovite inštalacije, ki so bile del festivalske razstave. Milica in jaz sva „ujeti“ od festivalskega fotografa v trenutku občudovanja prečudovitih vrtnic upanja sprti išoč svoje čipkane vrtnice.

Katica Kaštelan

KRIŽ ZA D-DAY

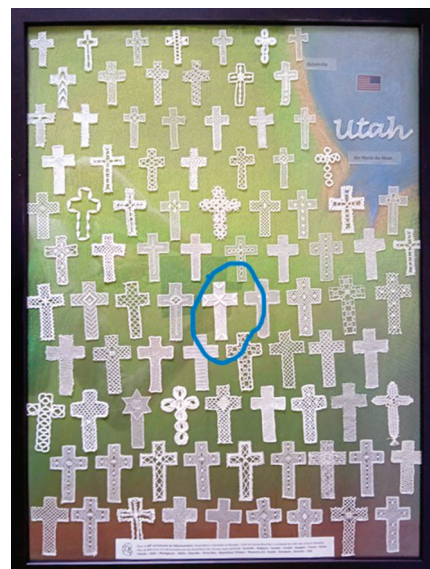
Na začetku junija 2024 je bila 80. obletnica izkrcanja zavezniških enot na obale Normandije v Franciji s ciljem končnega udarca fašistični Nemčiji in njenim zaveznikom.

Članice in člani društva „Dentelles et Blondes – Caen et Courseulles“ so želeli izkazati posebno pozornost vojakom, ki so izgubili življenje v teh akcijah v juniju leta 1944, tako da so poslali vabila čipkaricam po vsem svetu, naj naredijo križe, ki bodo razstavljeni na plažah, kjer so se zavezniki izkrkali.

Caudette Bouvot je dizajnirala dva enostavna vzorca – konture križa v 4 velikostih, čipkaricam pa je pustila na voljo, da naredijo križe po lastni sposobnosti in domiselnosti. Edini pogoj je bil, da bodo narejeni iz belega bombažnega sukanca določene

debelosti. Pričakovali so okrog 400 križev, a se je na njihovo veliko zadovoljstvo odzvalo celo več kot 400 čipkaric in čipkarjev iz 37 društev in 19 dežel (Avstralija, Belgija, Kanada, Hrvaška, Španija, Francija, Grčija, Irska, Italija, Madagaskar, Malta, Nizozemska, Portoriko, Češka, Velika Britanija, Rusija, Slovaška, Slovenija in ZDA). Prispelo je več kot 900 zelo različnih križev, izdelanih v enostavnih pa tudi zelo zahtevnih tehnikah. Zelo sem ponosna, da se moj križ nahaja na zelo vidnem mestu na sredini panela „Utah“.

Volonterji so pripravili 7 panelov za čipke, a so morali narediti še 4, ker je prišlo veliko več čipk, kot so pričakovali. 7 panelov je imenovano po kodnih imenih plaž iz operacije „Overlord“, kjer so se zavezniki izkrkali: Sword, Utah, Omaha, Juno, 1944 in Overlord.

Postavljeni so za D-DAY na pomembnih mestih na obalnem predelu Normandije, med letom pa bodo razstavljeni še na številnih krajih v Franciji pa tudi drugje, kamor bodo povabljeni.

Katica Kaštelan

SLOVENSKE LADJE

Na prvi spomladanski dan je bila v Hrvaškem pomorskem muzeju Split odtprta razstava SLOVENSKE LADJE. Razstavo sta skupaj postavila splitski muzej in Pomorski muzej „Sergej Mašera“ iz Pirana. SKDT riglav je bilo naprošeno, da s pesmijo našega zbora uveliča slavnostno otvoritev razstave, ki je bila postavljena vse do 18. avgusta v trdnjavi Gripe.

Ana Matusinović

SPOMLADI V AJDOVŠČINO IN NA REVIJO PRIMORSKA POJE

Danes zgodaj zjutraj potujemo od Splita do Ajdovščine in Črnega Vrha nad Idrijo. Zjutraj ob petih se zbiramo in ukrčamo na za to določenih avtobusnih postajah. Potujemo iz Splita proti Ajdovščini, mestecu in sedežu istoimenske občine Republike Slovenije. Omenjajo ga že Rimljani kot utrjen tabor pod imenom Castra Ad Flumium. V 15. stoletju je dobilo status trgovske postojanke, tam so se kopičila vojaška pokopališča do konca druge svetovne vojne, kjer je 5. maja 1945 ustanovljena prva slovenska narodna vlada.

Na povabilo ŽPZ »Večernica« iz Ajdovščine smo naš program pesmi izvedli v dvorani Ljudske univerze, nato pa se družimo z novimi prijatelji in se veselimo njihovega prihoda v Split. Naslednje jutro 13.04., po zajtrku v hotelu Gold Club, kjer smo bili nastanjeni, si z vodičem ogledamo mesto in okolico, spoznavamo naravne in zgodovinske danosti Ajdovščine in okolice, in ker je Ajdovščina od Jadranskega morja oddaljena le 20 kilometrov, se čuti tisti sredozemski duh. Obiskali smo izvir

Hublja in seveda ugotovili, kako pomembno je imeti tako kakovostno vodo, še posebej za craft pivo »Pelicon«, ki smo ga z užitkom spili na trgu po ogledu mesta. Sproščeni se odpravimo na kosilo v hotel Gold Club in se že pripravljamo za nastop na prireditvi »Primorska poje« 2024, ki je v Črnem Vrhu nad Idrijo.

Pa prisluhnite!!!!

Primorska poje 13. 04. 2024.

Spoštovani zborovodje
in spoštovani pevci!

Naš avtobus iz Splita nas pripelje pred osnovno šolo Črni Vrh nad Idrijo. Tam nastopamo kot drugi v sporedu šestih zborov na reviji. In kot je zapisal Marij Kogoj: »V naravi ni najti nič lepšega in popolnejšega od glasbe. Ona usmerja človeka v globine njegove duše«. Tudi mi smo pripravili našo usmeritev v pesmih »Marijana«, »Pozimi pa rožice ne cveto« in »Nocoj pa, oh nocoj«. Z Marijano smo vodili publiko v naš Split, na rivo, na morje, »lipe divojke«. Po zimi rožice ne cveto, ne delamo pušelce, ampak ne pozabimo na ljubezen. Po nocoj bomo vzdi-

hovali, ne jokali, pa se spet srečali. Vse to smo odpeli samozavestno in sproščeno pod palico naše maestre Marije Buzdovačić Peručić. Po nastopu se družimo in gostimo v dvorani KUD Sloga. Veliko nam pomeni to druženje, spoznavamo ljudi različnih starosti, sklepamo prijateljstva, ki jih družijo strast do petja. Ta strast je smernica, ki nas poganja naprej, da zmjeraj znova pojemo in pojemo, da bi končno začutili, kako je življenje lepo. Na koncu, ko smo se odpravljali v hotel, je začela zveneti himna »Vstala Primorska« in nam je v srcih še dolgo in dolgo zvenela.

Lahko noč Primorska, vračamo se naslednjo pomlad. Zjutraj nas čaka izlet in kosilo v hotelu »Breza« na Ravni Gori, še posebej veseli smo sladice z borovnicami, nato pa se odpravimo proti našemu sončnemu Splitu. Na svidenje »Primorska poje« leta 2025.

Ana Šušmelj

DOM JE TAM, KJER JE PESEM

Koordinacija svetov in predstavnikov narodnostnih manjšin Mesta Split je tudi letos 3. maja v Hrvaškem domu organizirala manifestacijo "Dom je tam, kjer je pesem" ter s tem obeležila kulturno ustvarjalnost v sklopu obeležitve dnava mesta Splita in dneva Evrope. Slovensko majšine je uspešno predstavil mešani pevski zbor Triglav Split, v avli pa so se s svoji izdelki predstavile klekljarice in keramičarke.

Ana Matusinović

POD JASNIM SONCEM RDEČA ROŽA

Obeležitev slovenskega Dneva državnosti je letos potekala v Teatrinu 24. maja. Na veliko žalost vseh nas je to bila obenem tudi komemoracija za našo Vero, ki smo jo ta dan pokopali.

V goste so nam prišli pevci in pevke iz Sevnice, pri katerih je naš zbor gostoval lani. Mešani pevski zbor Lisca Sevnica je na vabilo Jožeta Pfeiferja osnovan že leta 1976, ko se je njegovemu pozivu odzvalo 80 mpevcev. Prvi nastop so imeli po enem letu na dan žena, od takrat pa se je premenjalo že kar nekaj zborovodij. Trenutno štejejo 30 pevcev, 19 ženskih in 11 moških. Ohranjajo lepo slovensko pesem in s petjem ljudske, narodne in umetne zborovske glasbe gojijo medsebojno druženje ter krepijo pozitivni del duha.

Na začetku koncerta je MePZ Triglav zapel štiri pesmi, čemur je sledil literarni del prireditve z odlomki iz črtice „O domovina, ti si kakor zdravje!“ Ivana Cankarja. Potem pa se je oder napolnil z gosti, ki so nam ubrano odpeli devet pesmi, med njimi tudi čudovito pesem „Pod jasnim soncem rdeča roža“, katere tekst je napisal Ivan Cankar,

glasbo pa Rado Simoniti in po kateri smo poimenovali tudi ta celovečerni koncert. Na koncu sta oba zbora zapela še eno pesem skupaj. Po koncertu nas je predsednik vse skupaj povabil na večerjo v prostore SKD Triglav, kjer se je druženje nadaljevalo še dolgo v noč.

Ana Matusinović

NA URGENCO NAMESTO NA ODER ali Kako sem 14. junija 2024 namesto na Tabor pevskih zborov prispela v urgentni center

Po končanem uspešnem nastopu v Medvodah z Lovskim pevskim zborom smo večerjali, nekaj spili in šli spat. Namestitev je bila v našem, že domačem hotelu Galaksija v Trebnjem.

Za jutri je bil predviden nastop v Šentvidu z zamejskimi zbori, dopoldne pa sem se v Sevnici veselila nakupovanju Liscinih modrčkov, kopalk, hlačk ... Nič od tega! Ponoči me je zbudilo. Kar naenkrat. Neenakomerno razbijanje srca, kaj naj počnem? Moj zakonec spi kot dojenček. Čakam, da neha, se polivam z vodo, nič ne pomaga. Pokličem Željkota, on pokliče po telefonu prijateljico Tajči, ona pokliče urgentno pomoč. Pridejo hitro, me denejo v rešilca in z mano v urgentni center Novo mesto. Zdravnica v rešilcu me vpraša, kako sem. Prestrašena, kot sem bila, sem rekla, da sem rojena v Sloveniji in da bom v njej tudi umrla. Potolažila me je, da ni srčna kap, »samo« aritmija. V urgentnem centru so me takoj priključili na nekakšne aparate, naredili laboratorijske preiskave, dali zdravila. Ni pomagalo. Kardiokirurg Medved je predložil elektrokonverzijo. Z mojo privolitvijo je med anestezijo to tudi naredil in poravnal moj sinusni ritem. Naredili so mi še CT glave, predpisali zdravila in me odpustili. Pome je prišel starejši sin Darko in me odpeljal v Zagreb.

Zelo hvaležna sem vsem iz odseka intenzivne urgentne medicine Novo mesto, mladi zdravnici iz rešilca, doktorjem: Medvedu, Prezelju, Stevanoviću, Glinšku, predstojniku Iztoku Gladeckemu, medicinskim sestram in bratom. Hvala vsem za profesionalnost in za tople besede. Mama enega medicinskega brata poje v zboru in se udeležuje Tabora v Šentvidu. Tega dne je hrvaška nogometna vrsta na EURO-u igrala s Španijo in izgubila tekmo z rezultatom 3:0. To definitivno ni bil naš dan.

Prisrčno se zahvaljujem vsem iz avtobusa, ker so tolažili mojega moža, Cvetotu, voznikoma Jošku in Josipu, ki so pomagali Željkotu. Tajči, oprostite, da sem te zbudila, Lile, ti oprostite, da sem te pustila

na cedilu, da soliraš altovske dele, maestra naj mi oprostite, da sem zmanjšala že tako majhno število pevcev v zboru, hvala Ani, Snježani, Pauli, Nadeždi, Milanu, Nenotu, Andriji, logistiki in Splitčankam: Tarnji, Silvi, Snježani...

Iz tega dogodka lahko sklepam:

- slovensko zdravstvo je v mojem primeru zelo, zelo dobro;
- nikdar ne pozabite tiste majhne plave plastične kartice, ko greste v druge države EU;
- »Vsakdo mora imeti prijatelja« - jaz sem svoje našla v Slovenskem kulturnem društvu Triglav Split.

P.S. Srčni ritem je za zdaj stabilen, plesni ritem pa mi še manjka.

Natka Krnić

ZAMEJSKI ZBORI IN ZBORI SLOVENCEV IZ DRUGIH DRŽAV

Šentvid pri Stični ni samo tabor zborovskega petja, to je tudi srečanje prijateljev, kulturnih društev Slovencev iz dežel, ki mejijo s Slovenijo, negujejo tradicijo, kulturo, še posebno pa jezik ter tako prispevajo k ohranjanju slovenskosti svojih potomcev.

Koncert je bil 15. junija v OŠ Ferda Vesela v šolski dvorani s prilagojenim odrom. Sodelovalo je šest zborov in sicer: MePZ TRIGLAV iz Splita, zbor August Pavel, Gornji Senik - Madžarska, MePZ Slovenski dom iz Zagreba, ŽePZ Pojoča družba Sava iz Beograda, MePZ Slovenski dom Bazovica z Reke ter MePZ Planina iz Zrenjanina.

čo »Marijano« in dobro znano slovensko narodno »Gor čez izero«. Teško je opisati občutke, ko pred polno dvorano poskušaš vso svojo energijo, ki jo črpaš iz srca in iz pesmi, prenesti na publiko. Pa je dovoj le nekaj tonov in vse se zloži do popolnosti, saj so okrog nas prijatelji iz Šentvida in iz drugih

je naš zbor nastopil prvi, smo imeli dovolj časa in smo se zabavali kot otroci, tako da smo se igrali natakarev piva za šankom, ki so nam ga domačini prijazno prepustili. Ob razposajenem smehu in prijetni utrujenosti se pozno v noč vračamo na zaslužen počitek v našo bazo, hotel »Galaksija« v Trebnjem.

Koncert so odprli domačini iz Šentvida, nakar so nam prepustili oder. Bili smo vznemirjeni, maloštevilni a kljub temu dovolj glasni in dobro uglašeni. Pod diktirko naše nove maestre Marije Buzdovačič Peručič smo zapeli prečudovito Avsenikovo »Slovenija, od kod lepote tvoje«, Paljetkovo trepetajo-

slovenskih društev, s katerimi se poznamo in družimo že dolga leta. Po nastopu vseh gostujočih zamejskih zborov nas v prostorih DVD ŠENTVID pod šotorom čaka večerja in veselica. Dobre volje, srečni zaradi uspešnega nastopa se prepuščamo zabavi in to tako, da ostane »za večni spomin«. Ker

Jutri, 16. junija nas čaka peklenko popoldne na generalki za Tabor in nastop okrog enih, ki ga tokrat ne prenaša nacionalna televizija, kot je to delala vsa pretekla desetletja, zaradi česar je bil nastop skupnih, združenih zborov poseben in enkratni. Da pa bi se pesmi prenašale še naprej, je letos poskrbela TV Planet, ki je tabor uvrstila v svoj program ter tako omogočila, da se zborovsko petje, ta praznik slovenske kulture še naprej širi iz Šentvida po vsej domovini.

Šentvid, 15. 06. 2024

Ana Šušmelj

TA ŠMENTANA LJUBEZEN

Tretji vikend v juniju je naša majhna družba zaljubljenecv v pesem zopet na poti v Slovenijo, kjer bomo sodelovali na 35. taboru slovenskih pevskih zborov v Šentvidu pri Stični.

Vsako potovanje je obenem priložnost za navezovanje novih stikov in prijateljstev z zbori v nekem novem kraju, ko naša pesem doni in povezuje. Tokrat smo se sporazumeli z Moškim lovskim pevskim zborom iz Medvod, kjer smo imeli skupen celovečerni koncert na odru Zadružnega doma, v prelepi dvorani prepolni ljubiteljev vokalne glasbe. Čeprav nas je bilo le deset pevcev, je naša pesem donela skozi dvorano, naša korajža in določena vrsta pozitivne trme, ki nam jo je podarilo dalmatinsko podnebje, pa sta pomagala, da je bil ta večer poln glasbe, prijateljstva in nepozabnih trenutkov, bogateč naša življenja in našo skupnost.

Čas teče, vse ponehuje, tako tudi narodnostno navdušenje in želja, da pokažeš svojo pripadnost. Mladi so se raztepli po tujih krajih, se stopili z nekimi novimi skupnostmi, starejši počasi odhajajo ali pa so pretrujeni za kakršnekoli aktivnosti. Naše kulturno društvo se z raznimi aktivnostmi iskreno trudi obdržati člane in skupnost, ki smo jo osnovali davnega leta 1992. Zato tudi MePZ Triglav Split vztrajno in posvečeno neguje slovensko narodno pesem, slovensko besedo, dalmatinske popularne pesmi, klapsko pesem posebno prirejeno za naš zbor od strani naše glasbene umetnice Olje Jelaska, pri čemer se navezujejo prijateljstva s številnimi zbori, ljudmi, ki jim ne manjka poguma in ljubezni do petja, energije in sredstev, da to izpeljemo v našem kulturnem okolju tako v Splitu kakor tudi na številnih sodelovanjih po slovenskih mestih, na koncu pa – kot krona vsega – s sodelovanjem na Taboru slovenskih pevskih zborov.

Moto letošnjega 53. tabora je bil „Ta šmentana ljubezen“, tudi letos kot vsako leto do sedaj so se razle-

gali veseli zvoki po igrišču osnovne šole Ferda Vesela v Šentvidu pri Stični. Biti na prizorišču v tako velikem številu zaljubljenecv v pesem, srečati dolgoletne prijatelje, peti iz vsega srca, ja pravi privilegij v življenju in času, v katerem živimo, kjer nam moderna tehnologija in pametni telefoni jemljejo ves naš prosti čas. Čas brez živega dotika, brez pravega doživetja zvoka. Zato je Šentvid enkratno srečanje prijateljev, pesmi, kulture in želje, da vse to podelimo med seboj. Ob prihodu bivšega predsednika Slovenije (2012-2022) gospoda Boruta Pahorja se je razlegel močan aplavz, on pa je v svojem priložnostnem govoru ocenil takšen tabor takole: „Ko poješ, daješ pesmi svojo dušo. Skupinsko petje je najboljši priročnik za učenje skupnosti.“

Na začetku in koncu vsega pa zopet naš maestro Švara, selektor pesmi, dirigent združenih zborov, alfa in omega, ki ga obožujejo ti soči, s svojim humorjem začne in konča „ta šmentani tabor“.

Ana Šušmelj

IZLET NA SLAPOVE KRAVICA IN KOČUŠA

Ob dnevu državnosti Republike Slovenije smo 25. junija v organizaciji Slovenskega kulturnega društva Triglav iz Splita obiskali dva čudovita dragulja narave v Bosni in Hercegovini, slapove Kravica in Koćuša. Pot nas je vodila preko Vrgorca, kjer smo naredili prvi odmor, potem preko mejnega prehoda Orah (ob katerem zares raste vsa sila orehov!) in Ljubuškega.

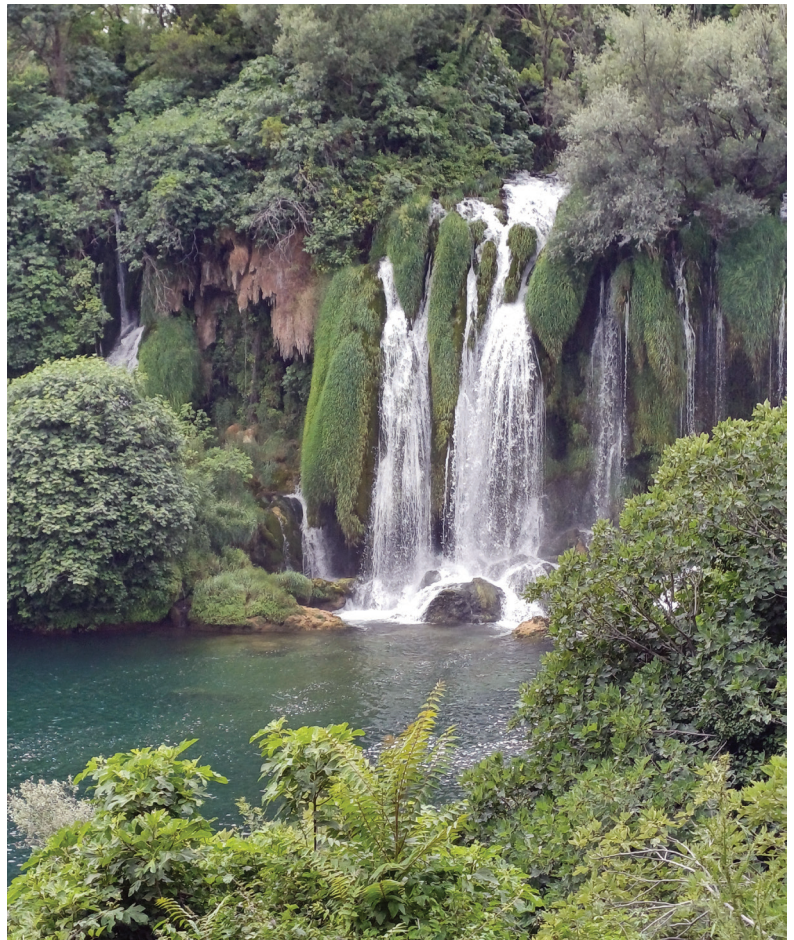
Najprej smo obiskali slapove Kravica na reki Trebižat. S turističnim vlakcem smo se zapejli skoraj do vznožja slapov. Leseni mostič in steza sta nas popeljala do vznožja 28 metrov visokih in 120 metrov širokih slapov, kjer nas je dočakal neverjetno čudovit prizor, ki jemlje dih. Slapovi so obkroženi z bujno vegetacijo, kar ustvarja idilično sliko za sprostitev in uživanje. Tu se nahajajo številni gostinski objekti, suvenirnice in številne stojnice s sadjem in sladicami, ki mamijo obiskovalce.

Potem smo obiskali manjše vendar ne manj lepe slapove Koćuša, ki so nas s svojo lepoto in atraktivnostjo osvojili že pri izstopu iz avtobusa. Ob njihovi lepoti in naravnem okrožju nihče ne ostane ravnodušen. V samem srcu parka Koćuša, tik ob slapovih, se nahaja restavracija, v kateri smo uživali ob izvrstni ponudbi hrane in lepem pogledu na slapove.

Slapove Kravico in Koćušo tvori nenavadna reka ponikalnica, ki od izvira do ustja v Neretvo, v dolžini okrog pedeset kilometrov, izvira in ponikne kar nekajkrat ter celo devetkrat menja svoje ime. Zadnje ime je Trebižat in pod tem imenom se vliva v Neretvo blizu Čapljin.

In tako se je v zgodnjih večernih urah končal še en lep, kot vedno dobro organiziran izlet.

Breda Noveljić

BANKSY V LJUBLJANI

Z vlakom sem hitro prispela iz Zagreba v Ljubljano (7:30-9:20). S prijateljico Nušo greva na kavo, pa na razstavo *Banksy v Ljubljani* v Čopovi ulici.

Razstavljeno je več kot 100 Banksyjevih del, kakor tudi dela umetnikov ki so vplivali nanj. Originalna Banksyjeva dela je izbral in postavil na ogled kustos Rjazancev iz lasništva kolekcionarjev, našel je primeren prostor za razstavo, saj Banksy nekako ne pristaja v muzeje.

Nekaj o Banksyju:

Banksy – svetovno znani vsestranski Street Art umjetnik, za katerim so že kar tri desetletja dela, vendar je kljub temu njegova identiteta še vedno skrivnost. Slišali smo za njegove murale po londonskih ulicah, pa tudi to da so njegova dela resna in duhovita reakcija na važne dogodke, in pa da s svojim satiričnim črnim humorjem komentira politična in socialna dogajanja.

On je *Master of The Stencil* kar pomeni da pri delu uporablja grafito in šablone. Avtor teksta *Kdo je Banksy je (ne)pomembno*, na internetu piše, da je Banksy ... *militantni pacifist, borec proti hinavščini in predvsem – humanist, vedno na strani potlačenih in vedno zvest svojim načelom*. En del njegovega opusa lahko uvrstimo v *temporary art* – kot da piše tedensko kolumno, dnevnik dogodkov, le da so komentarji v glavnem slike, grafiti, posterji in šablone. Zato mi je zelo všeč naslov *Kdo je Banksy je (ne)pomembno*. Lahko rečem le da sva se poglobili v njegovo delo,

vsak utis je bil zelo močan in vsekakor nama je postalo jasno zakaj je Banksy tako zanimiv in uspešen, kot oseba in kot umetnik.

Pridite na razstavo in sami odkrijte razstavljena dela, raziskovanju na internetu pa se prepustite po vrnitvi domov ali pa ob kavi s prijatelji. Razstava bo zaradi velikega zanimanja odprta do 6 oktobra 2024.

Razgled je trajal dobro uro in pol, nakar sva prečkali Tromostovje ter sedli ob Ljubljano, kjer sva pojedli prekmursko gibanico (ena porcija je bila dovolj za obe). Malo smo komentirali razstavo in uživali ob pogledu na Prešernov trg.

Dada Šantić

42. FESTIVAL IDRIJSKE ČIPKE

42. Festival idrijske čipke je letos potekal od 14. do 16. junija. Organizacijski odbor Festivala idrijske čipke in Zavoda za turizem Idrija sta letos povabila našo klekljarsko sekcijo k sodelovanju ob svečani otvoritvi 42. festivala idrijske čipke in razstavah v sklopu festivala. Veselile smo se ponovnem srečanju s prijateljicami klekljaricami iz Idrije in okolice kakor tudi sodelovanju na razstavah. To je velika čast in priznanje za nas klekljarice in znak, da cenijo in vrednotijo naše čipke.

Svečano odpiranje v večernih urah je potekalo s pozdravnimi govori važnih ljudi iz politike in gospodarstva Slovenije ter s priložnostnim umetniškim programom. Vrhunec slavnostnega odpiranja festivala je bilo dviganje festivalske zastave. Letos je to veliko čast za slovenske klekljarice imela Andreja Uršič, ki je do pomladi bila dolgoletna predsednica Društva klekljaric idrijske čipke.

Številne razstave so bile na programu letošnjega festivala:

- Klekljarsko društvo „Marjetica“ Cerčno in Stanka Golob „Slike iz peska“ v Domu upokoјencev Idrija
- »Svobodni ljudje« umetniška instalacija študentov Naravoslovnotehnične fakultete iz Ljubljane
- „Svoboda v čipki“ – mednarodni natečaj klekljane čipke
- „Malo drugačnejši pajki“ – naša razstava
- „Vrtnica upanja“ – razstava mednarodnog natečaja
- »Na obisku doma: Podobe naših ljudi, krajev, šeg in navad pred 70 leti« - razstava Slovenskega etnografskega muzeja in Mestnega muzeja Idrija
- »Čipka, odeta v simfonijo« – razstava Klekljarske skupine Žnurce Trebnje in Mestnega muzeja Idrija
- »Poglej, kaj znam!« 2024 – letna razstava idrijskih čipk otrok in mladih, ki se učijo klekljanja v Čipkarski šoli Idrija
- Postni prt v župni cerkvi
- Razstava kostimov z idrijsko čipko Karla Kirrija in skupine „Joker Out“ na lanjskem in letošnjem Eurosongu
- Likovno društvo „Cinober“
- »Možje in žene v rudarstvu« - potujoča razstava vo-kvirju projekta Mines B

Ob vseh teh razstavah je v soboto in nedeljo potekal sejem starih obrti, rokodelstva in lokalnih domačih pridelkov. Seveda je bila neizogibna tudi prodaja pribora, načrtov, sukanca in vsega, kar je potrebno za izdelavo čipke. Tako smo po letu dni imale priložnost kupiti in obnoviti svoje zaloge sukanca in pribora za klekljanje.

Zelo so nas razveselila srečanja s prijateljicami iz Idrije, ki nas vedno pristrčno pozdravijo. Posebno se že nekaj let veselimo Bojani Kenda in njenemu mužu Srečku, ki nas sprejemajo v svojem domu in počastijo z idrijskimi žlinkrofi pripravljenimi samo za nas. Idrijski žlinkrofi so tudi priznani od UNESCO-a kot slovenska kulturna dediščina in imajo že nekaj let svoj dan konec avgusta. Na festival prihajajo številne klekljarice iz Slovenije in inozemstva, s katerimi tudi me kontaktiramo, tako da nam dnevi v Idriji preletijo ob številnih srečanjih. Čeprav je malo časa za ogled vseh razstav, pokušamo videti čim več čipk, ker tudi to bogati naše znanje v čipkarstvu v vseh različnostih in številnih tehnikah izdelave klekljane čipke.

Fotografije nam omogočajo, da se spomnimo vseh prijateljic in prijateljev ter lepih dni, ko se vrnemo domov.

Katica Kaštelan

13. MEDNARODNI FESTIVAL ČIPKE PAG 2024

13. mednarodni festival čipke Pag 2024 je potekal od 20. do 23. junija. Ta pomembni mednarodni dogodek, na katerem se zbirajo ljubitelji umetnosti in tradicije, vsem svojim obiskovalcem nudi možnost, da spoznajo zgodovino in lepoto paške čipke pa tudi vseh drugih vrst čipk, ki se predstavljajo. Letos so svoja dela razen nas iz Hrvaške pokazale čipkarice iz Slovenije, Poljske, Španije, Črne Gore in Madžarske. Razstava je bila postavljena v čudovitem prostoru Kneževega dvora na Trgu Petra Krešimira IV. Trg in ulice okrog njega so krasile čipke, tako da so ustvarjale občutek poletnega adventa, dopolnjenega z zvoki raznih glasbenikov. Name so poseben vtis naredile pevke klape „Peružine“, kjer so nekatere članice obenem tudi klekljarice. Njihova svečana obleka je kakor tudi verzi njihovih pesmi okrašena s čipko. Poleg mednarodne razstave je bilo tudi nekoliko drugih razstav na temo mesta Pag, benediktinskega samostana, fotokluba in otroškega vrtca.

Razne tradicijske delavnice in promocije knjig so obogatile kulturno vsebino dogajanja. Prikazana je tudi modna revija, na kateri so mladi dizajnerji sodobni dizajn popestrili s tradicionalnimi detajli in nakitom iz čipk. V atriju Kneževega dvora je vladalo vzdušje radovednih učencev, saj je čipkarice in vse zainteresirane večča mojstra poučevala tehnikam izdelave paške čipke. Posebno je bilo to zanimivo gostjam iz Črne Gore, ki dedujejo enak način izdelave kot Pažanke. Festival je obogaten tudi s sejmom avtentičnih izdelkov s Paga, ki je bil poleg Magazina soli. Otok Pag je pravzaprav kamnita puščava z oazami skritimi pred udarci burje, ki brez milosti soli severni del otoka. Da je prav taka surova narava dala tako dobrodušne in pridne ljudi, ki so uspeli ne samo preživeti pač pa tudi po svojih izdelkih, pridelkih in veščnosti postati znani širom sveta, je prav občudovanja vredno.

Pažani imajo tri bele zlata vredne dragocenosti: čipko, sol in sir, poleg tega pa izdelujejo tudi veliko drugih kvalitetnih izdelkov, ki jim jih je takšna narava darovala. Bilo mi je v čast, da smo sodelovale in ponosno predstavljale našo čipkarsko sekcijo in SKD „Triglav“ na paškem festivalu, ki ga organizirajo ljudje velikega srca.

Tekst: Dragica Marinović

62. ČIPKARSKI DNEVI V ŽELEZNIKIH

Velikokrat smo se srečevale s čipkaricami iz Železnikov, a smo se letos prvič odzvale vabilu za sodelovanje na čipkarskih dnevih v Železnikih. Korona je storila svoje, tako da smo naše čipke šele letos razstavile v njihovem kulturnem domu.

Slavnostna otvoritev je bila v četrtek, 26.6. ob 18h v dvorišču Plnade, najstarejše izvirno ohranjene hiše v Železnikih iz 14. stoletja. V petek je bilo organizirano strokovno predavanje „Upravljanje destinacije, zgodba Bohinj“ na Selški planini. Muzejsko društvo je v petek začelo s pripravo ognjišča za taljenje in kovanje železa, kakor se je to nekoč delalo. V soboto je to društvo prikazalo taljenje in kovanje železa na starinski način. Svečano zapiranje se je s priložnostnim programom odvijalo v nedeljo, 30.6. spet v dvorišču Plnade, kjer so nas pozdravili in se nam zahvalili za sodelovanje tudi lastniki, ki so obnovili to hišo in živijo v njej z otroki.

Poleg razstave čipk „V spomin na Maro Demšar“, Čipkarske šole Železniki, TD Železniki in „24 ur klekljanja“ zadnjih devet let iz Slovenije je bila tudi mednarodna razstava čipk iz Hrvaške (naša sekcija, čipkarice iz Lepoglave, Križevcev in Doline kardinala Karašič), Bosne in Hercegovine (Tešanj in Orašje) in Bolgarije (Kalofer).

Čipkarice iz Železnikov so organizirane v sklopu Turističnega društva Železniki, ki jim pomaga pri njihovem delu in organizira čipkarske dneve v Železnikih, da bi se ohranila etnografska in kulturna dediščina Železnikov in Selške doline.

Planika

Tomaž Weiffenbach vodi TD Železniki zadnjih deset let in se kljub svoji mladosti zdušno trudi in na vse načine pomaga svojim čipkaricam. Spoznala sem ga davno v Lepoglavu, navdušil me je s svojim zavzemanjem in energijo. To je potrdil tudi na čipkarskih dnevih v Železnikih to poletje. Vse udeležence je osebno pričakal, trudil se je vsem olajšati, osebno prevažal do hotela čipkarice, ki niso imele prevoza, nadzoroval je in spremljal vse do zadnjega trenutka. In vse to s širokim nasmehom na obrazu.

Razstave so bile v lepo urejenem kulturnem domu v centru Železnikov. Kljub vročini je bilo veliko obiskovalcev iz cele Slovenije, Italije in bližnje Avstrije. Mene je kot vedno veselilo srečati stare prijateljice s tečajev za učiteljice iz Čipkarske šole Idrija. Naša postava razstave in čipke so dobile velike pohvale, kar se vidi tudi v knjigi vtisov. Z zanimanjem sem spremljala tekmovanje odraslih klekljaric, še posebno pa otrok. Vedno znova me navdušijo s svojimi veščinami in veseljem, s katerim klekljajo. Z njimi se Železniki ne rabijo bati, da bo izginilo znanje izdelave čipke.

Železniki so kot naselje nastali leta 1340, ko so odkrili bogata najdišča železa v okoliških hribih, iz Furlanije prihajajo rudarji na delo v rudnik in talilnico železa.

Reka Selška Soča in lesno bogastvo so prispevali k naglemu razvoju in širjenju Železnikov. Ohranjeno je nekoliko hiš iz tega obdobja, a njihovi kovani železni in leseni okraski ter notranjost teh hiš pričajo o tedanjem življenju in bogastvu njegovih prebivalcev. 'Plnada' je najstarejša hiša, ki datira iz 13. stoletja. Ostale izvrstne hiše, ki pričajo o bogati arhitektonski dediščini Železnikov, so Špendalova hiša, Bargeljnova hiša in Plavčeva hiša. V „Plavčevi hiši“ je zdaj mestni muzej, kjer se hranijo predmeti v zvezi z železarsko in lesno aktivnostjo, kakor tudi muzej čipke.

Na žalost na začetku 20. stoletja jenja železarska aktivnost zaradi nekonkurentnosti načina kopanja in taljenja železa. Kot spomenik na dobo prosperitete in bogastva je v Železnikih ohranjena visoka peč, plavž za taljenje železne rude, enkratna v Evropi in kot taka zaščitena kot tehnični spomenik. Obenem predstavlja tudi simbol mesta Železniki.

V Železnikih se prva znanja o klekljani čipki vežejo za leto 1881 in Štatorjevo Katro, ki je služila v Idriji, kjer se je učila klekljati. Po vrnitvi domov je naučila klekljati dvije hčerki novega gospodarja, trgovca Demšarja, ki je videl, da se čipke dobro prodajajo. Začel jih je odkupovati ter je za boljšo kvaliteto, s tem pa tudi boljšo

ceno čipke, v Železnike leta 1887 pripeljal učiteljico čipke iz Idrije. Čez nekaj let v Železnikih in okolici skoraj da ni bilo ženske, ki ne bi znala klekljati. S propadom železarije je bilo klekljanje skoraj edini vir dohodkov. Klekljali so otroci, starci in moški, ki niso odšli v druge kraje s trebuhom za kruhom. Osnovana je čipkarska zadruga zaradi poboljšanja položaja in zaslužka. S prekinitvami je obstajala vse do leta 1965, čipkarska šola pa do 1960. Z razvojem industrije v Selški dolini klekljanje počasi ponehuje, ker so se za ženske odpirala nova, boljše plačana delovna mesta. Čipko so delale večinoma starejše ženske.

Po zaslugi Turističnega društva Železniki, ki je osnovano leta 1963, izdelava čipk ni prekinjena. Odkuplujejo najlepše čipke za tedanjo „Malo galerijo čipk“, ki je sedaj del mestnega muzeja. Čipka je glavna v promociji kraja z organizacijo Čipkarskih dnevov takoj leta 1963, ki neprekinjeno trajajo že 62 let. Da se čipkarstvo ne bi ugasnilo, se leta 1994 pri turističnem društvu zasnuje klekljarsko sekcijo ter ponovno začne z delom čipkarska šola.

Sodelovanje na 62. čipkarskih dnevih vi Železnikih mi bo ostalo v zelo lepem spominu. Pomagali so mi, da se malo odmaknem od vsakodnevice in žalosti zaradi smrti soproga. Hvala za skrbnost in sožalje, ki so mi ga nudili Tomaž, Irena, Jana in Marija iz Železnikov in vsi ostali gostije in udeleženci, ki so poznali mojega Ogija.

Katica Kaštelan

28. MEDNARODNI FESTIVAL ČIPKE LEPOGLAVA 2024

28. mednarodni festival čipke v Lepoglavi je potekal pod nazivom „Tkanje časa“ pod visokim pokroviteljstvom Predsednika Republike Hrvaške Zorana Milanovića. Letos je bila dežela partner Turčija. Vse razstave so bile odprte od 10 h zjutraj do 21 h od petka 13.9. do zapiranja v nedeljo 15.9. Svečano odpiranje festivala se je začelo v petek 13.9. ob 19 h z govori mestnih in političnih predstavnikov mesta, županije in RH a končalo z dviganjem festivalske zastave in velikim ognjemtom.

Sodelovala so čipkarska društva iz Hrvaške (Trg kraj Ozlja, Dolina kardinala Krašič, Društva paških čipkaric „Frane Budak“ Pag, Primoštena, Sikirevcev, Križevcev, Svete Marije, Lepoglave in našega) v Turistično kulturno-informativnem centru Lepoglava, v Pavlinskem samostanu so bile čipkarice iz Turčije, Slovenije (Železniki in Žiri), Poljske, Belgije, Italije, Malte, Bosne in Hercegovine (Tešanj in Oštra Luka – Bok), Črne Gore, Španije, Bolgarije, Anglije, Francije in Avstrije.

Številni ogledi in obiski iz Hrvaške, Slovenije in sosednjih dežel so presenetili sodelujoče, saj sta dež in mrzlo vreme povzročila, da se nekatere delavnice in prezen-

tacije niso mogle realizirati. Ponosna sem na ustne in pisane komentarje v knjigi vtisov vezano za naše čipke. Navdušile su me pohvale Španke Ane Isabel Madrigal in Francozinje Genevieve Olloix ter sem morala to takoj javiti našim čipkaricam v Splitu. Tudi onidve, kakor veliko znanih in priznanih čipkaric iz Slovenije posebno hvalita način, kako me končujemo čipke. Vse pohvale za naše delo, izdelavo in prezentacijo idrijske čipke smo dobile od gospe Tamare Plankar, ministrice svetnice v Veleposlanstvu Republike Slovenije v Zagrebu. Bila je ponosna, da lahko Veleposlanici Republike Turčije, s katero je prišla do nas, predstavi našo sekcijo in idrijsko čipko kot nematerijalno kulturno dediščino Republike Slovenije pod UNESCO-vo zaščito.

Poleg razstav so organizirana tudi mnoga druga dogajanja. Ob Dnevu evropske dediščine 2024 je v Lepoglavi potekalo strokovno predavanje „Dediščina, ki povezuje – kulturne rute in mreže“, delavnice čipk sodelujočih, demonstracijske delavnice dijakov iz Lepoglave in Varaždina, modna revija, filatelistična razstava in razstava likovnih del na temo čipke otrok iz osnovnih šol in vrtcev z območja mesta Lepoglave. Za vikend je bil predviden tradicionalni sejem hrane in avtohtonih obrti a je odpovedan zaradi dežja in slabega vremena, kakor tudi delavnice, ki naj bi potekale na prostem. Turčija in Lepoglava sta pod nazivom „Okusi Hrvaške in Turčije“ v soboto popoldne imeli prezentacijo in degustacijo turških in lepoglavskih jedi. V Cerkvi brezgrešnega spočetja blažene device Marije je bil zvečer koncert turške pijanistke Tutu Aydinoglu, za njo pa je bil pod šotorom v mestnem parku koncert naše pevke Vanne in Martina Kosoveca.

V nedeljo so se ob istem času odvijale delavnice za otroke in prezentacije izdelave čipke sodelujočih na razstavah.

Veliko presenečenje je to polpodne piredil s svojim prihodom predsednik Republike Hrvaške Zoran Milanović. Ogledal si je vse razstavne prostore i vse udeležence te mednarodne razstave. Zaustavljal se je ob vsakem razstavljalcu, popraševal o društvih, čipkah, načinu in tehnikah izdelave. Imela sem že pred petimi leti čast, da se srečam z njim na 23. mednarodnem festivalu čipke v Lepoglavi in na moje presenečenje se je on spomnil tega srečanja. Kot majhen znak pozornosti sem mu v imenu našega društva in sekcije darovala idrijsko čipko z našim katalogom.

Finale festivala je bil tradicionalni „županov golaž“, tokrat v prisotnosti predsednika države. Zaradi slabega vremena je odpovedan tradicionalni mimohod glasbenih, kulturnih in čipkarskih društev.

Kakor na vseh dosedanjih festivalih v Lepoglavi, pa tudi drugih kjer smo gostovale, je bilo najbolj žalostno pozdravljanje s čipkaricami, ki jih poznamo. Takšna dogajanja so priložnost, da spoznamo mnoge osebe, ki čutijo enako ljubezen in strast do čipke in čipkarstva kot me, in nam po festivalih manjkajo pogovori in srečanja z njimi v živo. Za to ne morejo biti zamenjava nikakršni pogovori po mobitelih in družabnih mrežah. Večina pozdravov se končuje z „Vidimo se čez leto, pokličiči, če kaj rabiš“.

Katica Kaštelan

VSESLOVENSKO SREČANJE

8.9., rano jutro, pola pet, ponovo putujem... moja Gabrijeelaaa...

ajjooj, skoraj bi bila zaspala, če me ne bi bila zbudila moja zvesta Ive: „Daj no, pohiti, bom rekla Cvetotu, naj te počakamo...“ Aaaa, panika, zaspana si pomencam oči, pobere prvo, kar mi pride pod roko in tečem na bus. Nervoza na vrhuncu – Cvetu čaka!

Vsi čakajo – naša slovenska skupinica, ponovno zbrana za odhod v gozdni park Golubinjak v Gorskem Kotarju, dobro nam znani kraj. Veselimo se vsi – enako kot prvič. Že v avtobusu načrtujemo aktivnosti, majhna Ivanina družba (Rama, Ivana in jaz) planira bodoče avanture in raziskovanja neodkritih krajev, če jih je sploh še kaj.

Na cilj smo prispeli ob pol poldne; del slovenskih društev je že bil tam in zasedel svoje položaje ter iskal znance iz drugih društev. Takoj smo zaslišali znane zvoke polke in slovenskih poskočnic, a je bila družba še precej sramežljiva za plesni podij... je pač treba najprej splahniti grlo in ga potolažiti! Do kosila se je spil kofetek ali pa aperitiv, veliko se jih je prijavilo za sodelovanje v raznih aktivnostih: likovna delavnica, delavnica zdravnih zelišč, športne aktivnosti kot balinanje, badminton, moja tj. Ivanina skupinica pa se je zapotila v nove avanture, treba se je bilo pozdraviti z gozdno kraljico Jelko in Ledeno jamo, kar je vse zabeleženo tudi na instagramu. Ravno ob pravem

času smo prispeli na kosilo – izbira med fižolom in golažem. Tokrat je odločitev padla na golaž. Kupon v roke, postavi se v vrsto, potrpežljivo čakaj... Še sreča da so na koncu kuponi veljali za vse pa smo se oborožili in založili s pijačo tudi za jutrišnji povratek domov.

Ampak to ne bi bilo to, če ne bi bilo malo gibanja in plesa; ni nas bilo treba nagovarjati, da smo se spravili na podij. In potem kar prehitro pride čas slovesa, odhod na večerjo v nam že dobro znano prenočišče Breza v Ravni Gori. Komaj smo čakali, da na mizo pride prava gobova juha. Potem pa smo se, tako siti, vsak v svojem filmu, spravili v sobe. Po zajtrku smo seveda malo potelovadili, da bi bili pripravljene za napore nadaljnjih dnevnih aktivnosti, medtem ko so drugi pazljivo izbirali outfit in se šepirili okoli.

Nedeljo je obeležil ogled memorijalnega centra „Nikola Tesla“ v Smiljanu, kjer nam je vodič Marko približal življenje in dosežke velikega genija, nakar je sledil tudi film o Tesli. Po ogledu muzeja smo v gostišču Javor v Gospiću kosili, nakar smo zasedli svoje položaje v avtobusu pripravljene za odhod domov.

Do naslednjega pota...

Gabrijela Frakić

OPAZOVALNICA

Poletje. Neznosna vročina. Zjutraj se zbudiš bolj utrujen in zaspan, kot si bil prejšno noč.

Zgodaj je, turisti so ravno zaspali in kmalu se pokaže popoln okvir za ulico iz mojega zornega kota, pravi filmski scenarij.

Ura je 5 zjutraj in »Čaplja« je že prižgala tobak. Verjetno je komaj čakala jutro, da vdihne in izpihne dim, ki ga zavoham čez cesto.

Počasi prihajajo tudi tovornjaki z oskrbo za supermarkete. Tolčejo kot tovorni vlaki. Pa še smetlarji..., vse po pravih službe.

Komaj sem naredila požirek kofetka, že koraka »možiček«, lepo oblečen s torbo čez ramo nekam od Blatin do »pazara«. Včasih nosi kaj v »škartocu«, večinoma je to kot njegova jutranja molitev. Proti centru hodi z ostrimi koraki kot vojak. Po uri i pol, ko je sonce že dobro zasijalo, vleče noge, a se ne ustavi. Popoldne ima še eno rundo in to po največjem žvižgu, velikokrat pomislim, da dela kakšno pokoro.

Dežurni kockar od zgodnjega jutra zaustavlja vsakogar za en evro.

Čez cesto se je zbudil haski, svojo lepo, ubogo glavo je sklonil čez ograjo balkona, preden je vdahnil malo sveže arije.

Njegov sosed ribič ne zapusti več hiše, le zvečer se skozi napol odprta vrata prebije tanek žarek svetlobe. Upam, da je dobro.

Biolog ima zaprta okna. Vse poletje krasi stanovanje, z nožem in škarjami pa oblikuje in razporeja okrasne grme na delu zelenice pred stavbo.

Capkalo in žena zgodaj zjutraj z računalnikom hitita v službo. Večinoma sta ves dan zaposlena, včasih

v službi, včasih otroke peljeta na različne šolske dejavnosti in z njih. Na srečo je poletje pa so otroci na počitnicah.

Cota je obesil perilo, za pohvalo, a že je s torbo v rokah in klobukom na glavi pripravljen za dnevne aktivnosti.

»Cajke« še spijo, sinoči so pozno zaspale, prva stvar na seznamu je zalivanje balkona in paradiranje v kopalkah za gledalce iz soseščine. Na moji levi strani ni več motorista in frizerke. Utrujeni so od menadžerja, ki dan za dnem polni apartmaje v celotni stavbi z enodnevni turisti, ki žurirajo do poznih nočnih ur, zato to poletje oddajata stanovanje. Prav imata.

Grickalica in Gricko se na plažo ne vozita več z avtomobilom, ampak se zgodaj zjutraj preprosto sprehodita do bližnje plaže Ovčice.

Pri tem jima velikokrat pomaga prijatelj ragbijaš.

Od 9. ure zjutraj je ulica že zatrpna z avtomobili in avtobusi v smeri proti trajektnemu pristanišču, skorajda se ne premikajo. Gledam jih in razmišljam, koliko dni bodo potrebovali, da si opomorejo od prihoda, čez deset dni pa jih na izhodu iz mesta spet čaka ista preizkušnja. A vse to so čari poletja in počitnic. Skoraj štiri ure minejo, dokler se vsi ne naložijo na trajekte, potem pa nenadoma vse utihne, razen čričkov, ki ne prenehajo cvrčati, dokler ne počijo.

A ja! »brico« je pripravljen za balote, tako da čeprav je vroče, balotanja in ekipe ne manjka. Kdo ve, koliko glav je ostrigel, zdaj se ni treba striči niti sam, glava je lepo počrnela na soncu.

Sonce je že daleč na zahodu, samo še malo in izginilo bo v morju.

Luči se prižgejo in horde mladih zapuščajo apartmaje v iskanju »partys«. Samo trenutek in Stella se pojavi v svoji najnovejši kreaciji. Suha kot vejica a v maniri vamp filmske zvezde. Zvezda večera, niti zvezdnica Danica, ji ni blizu.

Nad mestom vsakih pet minut vzletajo in pristajajo letala.

O bog, kdaj bo konec te norosti, kdaj bo sveti Ilija nehal voziti kočije v tej vročini in pustil svetega Florijana in njegove varovance počivati?

Naši vsakdanji protagonisti (igralci) se bodo oblekli v drugačne uniforme, ne da bi pozabili na svoje vloge, zamislila si bom nove zgodbe, jesen bo morda prinesla dež in spet bo vsega preveč zame. Konec...

Vsaka podobnost z resničnimi osebami je naključna.

Ana Šušmelj

IZREDNA SKUPŠČINA ZVEZE SLOVENSКИH DRUŠTEV NA HRVAŠKEM

V soboto, 21. septembra 2024 se je na Reki odvijala izredna volilna skupščina Zveze slovenskih društev na Hrvaškem, katere so se udeležili delegati iz petnajstih slovenskih društev na Hrvaškem, večinoma osebno, nekateri pa prek platforme zoom.

Dnevni red skupščine je bil: razrešitev dosedanjega vodstva in drugih teles Zveze, preselitev sedeža Zveze, izbor novega vodstva in drugih teles. Predlog je bil, da se sedež preseli z Reke v Zagreb, kar je bilo sprejeto z 32 glasovi ZA od 40 delegatov. Pri izbiri predsednika Zveze sta bili v predlogu Barbara Antolić Vupora in Danica Avbelj. Izbrana je bila Barbara Antolić Vupora s 30 glasovi ZA, ter namestnik Silvester Kmetič.

Barbara Antolić Vupora
nova predsednica
Zveze slovenskih društev na Hrvaškem

Gospa Barbara je sicer parlamentarna zastopnica v Hrvaškem saboru, ustanoviteljica, lastnica in ravnateljica doma za starejše v Domu sv. Ane v Babincu, Varaždin. Za cilj in načrt dela Zveze slovenskih društev na Hrvaškem je poudarila, da se bo zavzemala na področju notranje reorganizacije, krepitev sodelovanja med društvi, spodbujanje mladih, povezovanje z matično domovino, krepitev sodelovanja z Republiko Hrvaško, kulturnimi dogodki in festivali, da se še naprej ohrani in širi slovenska kultura z organizacijo večjih kulturnih dogodkov, kjer bi predstavili slovensko glasbo, literaturo, kulinariko in tradicijo širši javnosti na Hrvaškem, s predlogom Festivala slovenske kulture, ki bi povezal slovenska društva tudi zunaj hrvaških meja ter na vse to iniciranje novih organizacij za nova področja.

Izbrani so bili tudi nadzorni odbor ter ostalo vodstvo za daljnje delovanje Zveze. Želimo jim veliko sreče in uspešno delo ter upamo na še več projektov.

Irena Novak

Dragi prijatelji, ljubi rojaki,

*na koncu, vendar ne nazadnje,
vam vsem skupaj želimo mirne
božične praznike, bodite okroženi
z ljubimi ljudmi dobre volje,
silvestrovanje naj bo veselo z obilno
založeno mizo, naj vas dobra
kapljica s plesom popelje v leto 2025,
ki naj bo zdravo, zadovoljno in
polno srečnih trenutkov,
to želimo vam in sebi*

Uredništvo Planike

ZA SMEH :)

VETROVI

Starejša gospa, ki je zbolela na črevesju, je obiskala zdravnika. Ta jo je med pregledom vprašal:

- »Kako pa kaj vetrovi?«
 »Grozno! Včeraj je tako pihalo,
 da mi je na dvorišču podrlo drevo.«

NESPORAZUM

»Prosim, pojasnite, kaj se je zgodilo tistega dne, ko so vas prijeli v lekarni,« reče sodnik obdolžencu.
 »Takole je bilo. Tistega večera je bila poledica na pločniku. Spodrsnilo mi je in pri tem sem padel in z glavo razbil izložbo lekarnе. Ker me je bolela glava, sem vstopil v lekarno in vzel tablete proti glavobolu. Ker pri sebi nisem imel denarja, sem odprl blagajno, da bi v njej pustil listek s svojim naslovom. In takrat so se pripeljali policisti in me prijeli kot zločinca.«

ZAHVALA

Teta Liza je mali Barbari podarila stotaka.
 »Si ostala brez jezika?« je mamica kregala Barbaro.
 »Se ne boš nič zahvalila?«
 Ker je bila Barbara še naprej tiho, je mamica rekla:
 »In kaj jaz rečem očku, ko mi da denar?«
 »Ti rečeš: 'Ali je to vse?'« ji je odgovorila Barbara.

MEGLA

V gosti megli voznik avta sledi lučem vozila pred seboj. Tako lahko vsaj pelje in ve, kje je cesta. Naenkrat pa se zaleti v vozilo pred seboj, ki se nenadoma zaustavi.
 »Kaj pa si mislite!? Ste nori, da se nenadoma zaustavite na cesti?« se jezi voznik, ki je treščil v vozilo pred seboj.
 »Kakšni cesti?« se začudi voznik, ki je vozil pred njim. »Kaj pa delate v moji garaži?«

Prispevala Lidija Lasić

TAJNO DELO

Uslužbenca ministrstva za notranje zadeve se pogovarjata. Eden pravi: »Moje delo je tako tajno, da niti sam ne vem, kaj delam.«

NA SEJMU

Oče in sin gresta na živinski sejem. Sin vpraša očeta:
 »Očka, zakaj pa stric treplja kravo?«
 »Preden jo bo kupil se mora prepričati, če je dobra.«
 »Joj, ali bo sosed tudi našo mamico kupil?«

IZNAJDLJIVEŽ

Znani seksolog je redno odgovarjal na pisma bralcev in reševal seksualne probleme številnih parov.
 Nekoč je dobil pismo:
 »Dragi gospod doktor. Imam nenavadno bolezen. Ves čas mislim samo na seks, ves čas bi se samo ljubila in nikoli mi ni dovolj. Sem še mlada in neizkušena in ne vem, kaj naj storim glede tega.«
 Doktor ji je kratko odgovoril:
 »Oglasite se pri meni!«

DARILO

Žena je možu podarila čudovito novoletno darilo.
 »Krasno, zelo lepa ura, pa še nepropustna za vodo je! Lahko se bom kopal z uro na roki!«
 »Ja, pa posodo boš lahko tudi pomival!«

PRVA BESEDA

Materi z vozički sta se srečali v parku in ob klepetu ugotovili, da sta njuna otroka rojena istega dne.
 Pa se je ena pohvalila:
 »Moj sinko je včeraj že spregovoril prvo besedo!«
 »Kaj pa je rekel?« je vprašal otrok v drugem vozičku.

ZASLEDOVALEC

Policist zasleduje cigansko družino, ki se je preko polja vračala v gozd. Policist se ustavi na bližnji kmetiji in vpraša kmeta:
 »Ste kaj videli, kam so šli cigani?«
 »V hosto! Drugič se pa držite skupaj!«

Domače dobrote

	AVTOR: MINA HOLT	NEPRISTEN SPIS	SPODNJA USTNA PRI ZUZELKAH	PREDNIK	RIBJE JAJČECE	NIKALNICA	JAPONSKA SMUČARSKA SKAKALKA (JUKI)	LUKA V KALIFORNIJI	TRAVNATA POVRŠINA
	GOJITELJ ALPINISTIKE								
	POLAGALEC PARKETA								
	PRIPADNIK LJUDSTVA OBROV, AVAR						OSEBNI ZAIMEK PRIPADNIK DRUŠTVA		
	ODSTRANJEVALEC SNEGA RAZRED V NAVTIKI							FRANCE VEBER NASA PESNICA SKERL	
Razvedrilo	TARNAVKA	DRUGO IME ZA ISTANBUL	AMORET	SLANO JEZERO V TIBETU	OKRASNI KAMEN Z BELIMI IN ČRNIMI PROGAMI	GREGOR TREBUŠAK	OSVEŽILNA PIJACA IZ LIMON UPORABA		SKOTSKO BLAGO
MOJSTER SCENOGRAFIJE							USTANOV. R. KRIZA (HENRI) MESTO V BABILONIJI		
RUSKI POTOVALNI VOZ							MESTO V VZHODNI BELGIJI RODOODEN-DRON	RIMSKA PRESKRBA Z ŽITOM	CLAUDIO ABBADO PREDEL LJUBLJANE
LASTNO IME AFRIŠKEGA LJUDSTVA GALI						NAROD NA SEVERU ŠPANIJE POD-GLEZENJ		GOROVJE MED MEKO IN JEMNOM STOJALO	
NAJVEČJI MORSKI SESALEC			BARVILO KANA ŽELATINA IZ ALG				POPUST-LJIVOST RAZTOPINA SLADKORJA V VODI		
ALENKA GODEC		STARO-JUDOVSKI KRALJ DANSKI OTOK				SEDEČA TELOVADNA PRVINA KATRAN		PUCCINI-JEVA OPERA	
HUDIČ, SATAN				MANJŠI RT KATJA FAŠINK			ZADNJI MESEC V LETU	SL. ČEBELAR JANŠA NASA PEVKA HORVAT	
ZNAČAJ, NRAVI							PISAR V SR. VEKU LES ZA PODPORJE V RUDNIKU		KRALJ JUDOV, AHAZOV SIN Razvedrilo
NEMŠKI FILMSKI IGRALEC (MARIO)						NAROD V UKRAJINI, UKRAJINCI		4. IN 2. VOKAL STAVBA ZA PREDSTAVE V ANTIKI	ALEDHID OCETNE KISLINE
								ZAC EFRON RAZPORED SOLSKIH UR	
	SEČNJA							DUO SEME, SPORA	
	NEPROFESIONALKA, LJUBITELJICA								
	ROK BIČEK						OSTARELI JAPONSKI VOJAK GEORGE ADE		
	VRTNA CVETLICA Z DEHTEČIMI CVETVI								
VRSTA FR. PREPROG								CIMA, POGANJEK	

Prispevala Lidija Lasić

Kaj pa Kekci?

